

Kliimaministri 22.11.2023. a käskkirja nr 483
„Toetuse andmise tingimuste kehtestamine taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1
„Taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ elluviimiseks“ muutmise
eelnõu seletuskiri

I Sissejuhatus

Eelnõu on koostatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava¹ (edaspidi *RRF*) reformi 8.1 „Taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ elluviimiseks. Reformi eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate, eelkõige tuuleenergia kasutuselevõttu.

RRF näeb reformi 8.1 elluviimiseks ette järgmised tegevused:

1. Tuuleparkide ehitamise kiirendamine, et aastaks 2030 oleks võimalik toota Eestis 100% kogu elektritarbimisest taastuvatest energiaallikatest:
 - 1.1. Prioriteetsete arenduspiirkondade kaardistamine (uute arendusprojektide kiirendamiseks).
 - 1.2. Strateegilise hindamise ja keskkonnamõjude optimeerimine.
 - 1.3. Lubade väljastamise protsessi optimeerimine.
 - 1.4. Maatoimingute optimeerimine.
 - 1.5. Õigustoimingute optimeerimine.
2. KOV võimestamine roheliste investeeringute tegemisel.
3. Ärisektori võimestamine roheinvesteeringute tegemisel.
4. Teavitustegevused.

Lisaks on RePowerEU eesmärk tõhustada valitsusasutuste koostööd.

Reformi elluviimiseks on Vabariigi Valitsus 28.09.2023 protokollilise otsusega nr 50-12² ja selle muutmiseks 09.01.2025 tehtud otsusega 2-19³ määranud reformi 8.1 elluvijaks Kliimaministeeriumi (edaspidi *KLIM*) ja tegevuste elluviimisse kaasatud partneriteks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *MKM*), Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri, Maa- ja Ruumiameti, Eesti Geoloogiateenistuse ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi *TTJA*).

Riigisisene ülesannete jaotus reformi elluviimiseks on kehtestatud kliimaministri 22.11.2023 käskkirjas nr 483 (edaspidi *RePowerEU käskkiri*). Käskkirjas nimetatud tegevusi, tulemusi ja eelarve jaotust on muudetud kliimaministri 03.10.2024 käskkirjaga nr 376 ja 13.02.2025 käskkirjaga nr 71.

Eelnõuga lisatakse TTJA toetatavate tegevuste hulka mõõtevõimekuse loomine tuuleparkide ja päikeseparkide tekitatavate raadiosidehäirete mõjude hindamiseks ja leevendamiseks.

Eelnõu ja seletuskirja koostas KLIM energeetikaosakonna rohepöörde projektijuht Sille Uusna-Rannap (sille.uusna-rannap@kliimaministeerium.ee, tel 625 4443). Eelnõu

¹ 05.10.2021 heaks kiidetud ja 16.06.2023 uuendatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava.

² Taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1 "Taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamine" elluviimine

³ Vabariigi Valitsuse 28. septembri 2023. a istungi protokoll nr 50 päevakorrapunkti nr 12 punktis 2 märgitud otsuse muutmine

juriidilise ekspertiisi tegi KLIM õigusosakonna õigusnõunik Anna-Liisa Kotsjuba (anna-liisa.kotsjuba@kliimaministeerium.ee, tel 625 8998).

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse käskkirja lisa 2, milles on toetatavad tegevused, nende tulemused ja toetatavate tegevuste eelarve jagunemine asutuste vahel. Et muudatusi tuleb lisaks TTJA punktile teha ka Kliimaministeeriumi punktis, kehtestatakse õigusselguse huvides käskkirja lisa 2 koos muudatustega uues sõnastuses.

1. Kliimaministeeriumi eelarve muudatused

Seletuskirja punktis 2 on selgitatud TTJAle lisatavat tegevust raadiosidehääringute mõõtevõimekuse loomiseks. TTJAle selleks tegevuseks eraldatava summa võrra väheneb Kliimaministeeriumi eelarve, täpsemalt prioriteetsete alade jätkutegevusteks ettenähtud summa.

KLIM eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast 03.10.2024 muudatusi	Pärast 13.02.2025 muudatusi	Pärast eelnõu muudatusi
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	2 298 060	2 683 166	2 521 930	2 521 930
KMH/KSH juhtekspertide täienduskoolitus	80 000	80 000	80 000	80 000
KMH võrdlev analüüs ja juhendmaterjalid	0	60 000	360 000	360 000
KMH eelhindangu künniste analüüs	0	30 000	30 000	30 000
Elektrihinna prognooside koostamine	0	175 000	175 000	175 000
Meretuuleparkide kasutuselevõttuga seonduvad mõjuanalüüsid	0	500 000	500 000	500 000
EHR arendus ühendloa ja KMH protsessi menetlemise võimaldamiseks	861 250	861 250	861 250	861 250
EHR arendus taastuvenergia direktiivi muudatuste võimaldamiseks	0	300 000	300 000	300 000
Tuulikutasu ja lubade menetlemisega seotud IT arendus (KOTKAS)	110 000	110 000	110 000	110 000
KOTKA arendus taastuvenergia direktiivi muudatuste võimaldamiseks	0	100 000	100 000	100 000
Sektorite ja tehnoloogiate teekaardid	0	500 000	500 000	500 000
KOV juhtide õppereisid tuuleparkidesse	0	50 000	50 000	50 000
Kommunikatsioon	329 634	329 634	329 634	329 634

Prioriteetsete alade jätkutegevused	7 841 839	4 937 899	4 077 907	2 557 907 ⁴
Kokku	11 520 783	10 716 949⁵	9 995 721	8 475 721

2. TTJA toetatavate tegevustes, tulemuste ja eelarve muudatused

TTJale lisatakse tegevusena võimekuse loomine tuuleparkide ja päikeseparkide võimalike raadiosidehäiringute mõõtmiseks, samuti metoodika väljatöötamine mõõtmiste läbiviimiseks. Mõõtmisi on ka seni, aga üksnes tasemel, mis näitab häiringute olemasolu, kuid ei tuvasta mõju ulatust ega konkreetset allikat. Seeläbi on ka leevendusmeetmete planeerimine raskendatud. Toetatavate tegevuste tulemusena paraneb võimekus oluliselt.

Tuuleparkide planeeringutega seonduvalt levib mitmeti mõistetavat infot selle kohta, kas ja millises ulatuses tuulepargid mõjutavad ja segavad kaitseotstarbeliste seadmete, eeskätt raadiosidevahendite ja eelhoiatusseadmete tööd. Uute mõõteseadmetega on võimalik teha operatiivselt tuuleparkide ja päikeseparkide läheduses mõõtmisi ja vajadusel rakendada leevendusmeetmed häiringute vähendamiseks. Ühtse mõõtemetoodika väljatöötamine tagab standarditel põhinevad mõõtemetodid ning sõltumatu hindamismetoodika.

Tegevuseks nähakse ette 1 520 000 eurot, millest 1 450 000 eest soetatakse häirete mõõtmise vahendid, häirete lokaliseerimise vahendid ning võimekuse loomiseks vajalik muu varustus: 550 000 on kavandatud taastuenergia parkidest tulenevate impulsshäirete mõõtevahendi hankimiseks, 500 000 eurot häirete lokaliseerimise seadmete hankimiseks ning 400 000 eurot mastides mõõtevahendite väljavahetamiseks. Lisaks on eelarves arvestatud 70 000 euroga mõõtemetoodikate väljatöötamiseks.

Raamhange seadmete soetamiseks plaanitakse läbi viia 2025 esimesel poolaastal, et spetsiifiliste seadmete tarneajad ei hakkaks piirama projekti lõpptähtaega. Mõõtemetoodika väljatöötamine viiakse läbi 2025 teisel poolaastal ja 2026 alguses. Mõõtevõimekus ehk projekti eesmärk saavutatakse 2026 märtsi lõpuks.

TTJA eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast 03.10.2024 muudatusi	Pärast 13.02.2025 muudatusi	Pärast eelnõu muudatusi
Merealal tuuleparkide hoonestuslubade menetluste algamise kiirendamine	948 688	948 688	948 688	948 688
Merealal tuuleparkide hoonestusloa menetlustoimingute kiirendamine, sh toimingute kiirendamiseks spetsialistide koolitamine	20 000	20 000	20 000	20 000
Merealal tuulepargi hoonestusloa väljastamise kiirendamine	128 000	128 000	128 000	128 000
Mõõtevõimekuse loomine tuuleparkide ja päikeseparkide tekitatavate raadiosidehäirete mõjude hindamiseks ja leevendamiseks	0	0	0	1 520 000

⁴ Summale on lisatud 2 eurot seoses eri asutuste summade ümardamisest tulnud vahega.

⁵ 03.10.2024 tehtud käskkirja muudatuses ja seletuskirjas ekslikult märgitud 10 699 388 eurot.

Kokku	1 096 688	1 096 688	1 096 688	2 262 688
--------------	------------------	------------------	------------------	------------------

03.10.2024 käskkirja muudatusega suurendati MKMile Eesti-Läti 4. võrguühenduse ja Liivi lahe elektriühenduse riigi eriplaneeringute (REP) koostamiseks ettenähtud eelarvet. Käskkirja muutmise seletuskirja selgituse kohaselt nähti Eesti-Läti 4. ühenduse rajamise REPi koostamiseks mh ette uuringute tegemine merepõhja setete uurimiseks, maksumusega kuni 100 000 eurot. MKMi antud info põhjal ei osutunud merepõhja setete uuringu läbi viimine ja kulude katmine neist vahenditest Eesti-Läti 4. ühenduse REPi vajalikuks, seega kasutatakse neid vahendeid Liivi lahe elektriühenduse REPi koostamisel merepõhja elustiku ja elupaikade uuringuks (kasutatakse sonarit ning toimuvad punktvaatlused ja modelleerimine). Käskkirja teksti muutmine vajalik ei ole, aga täiendus on esitatud seetõttu, et seletuskiri nägi 100 000 eurole esialgu ette teise eesmärgi.

Projekti eelarve arvestuslik jaotus pärast muudatusi	
KLIM	8 475 721
Keskkonnaagentuur	3 066 811
Keskkonnaamet	4 369 279
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	1 177 382
Maa-amet (kuni 31.12.2024)	4 289 453
MaRu (alates 01.01.2025)	2 598 433
Eesti Geoloogiateenistus (alates 01.01.2025)	244 879
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	2 262 688
Kokku	26 838 646

III Eelnõu kooskõlastamine

Käskkirja eelnõu kooskõlastatakse Rahandusministeeriumi, Riigi Tugiteenuste Keskuse ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga.